

دورترین خاطره‌ای که از قاب یک برنامه تلویزیونی دارم، مربوط به دوران جوانی و زمانی است که باید سرم را بالا می‌گرفتم تا بخش‌های «به خانه برمی‌گردیم» را از بخش سانترال یک بیمارستان بزرگ ببینم که تلویزیون کوچکی را روی دیوار سالن انتظار کاشته بود. درست در فاصله زمانی‌ای که یکی از عزیزانم شیمی درمانی می‌شد، فرصتی بود تا من و یکی دیگر از همراهان تخت کناری، بنشینیم و از آشپزی و بقیه بخش‌های به خانه برمی‌گردیم بگوئیم. سרהایمان بالا بود و می‌دانستیم که کدام مجری به فلان غذا ناخنک می‌زند، کدام‌شان ترجیح می‌دهد که نظر شخصی ندهد و کدام یکی با مهمانان شوخی می‌کند. صداها آشنا بود و اگر از جایی می‌شنیدیم سرمان به سمت قاب تلویزیون می‌رفت. خانه‌ای که خانه‌ما شده بود و از قاب یک رسانه، بیش چشم‌هایمان ظاهر می‌شد.

بیش از ۲۰ سال از آن روزها گذشته و هنوز هم می‌توانم به اشتیاق همان روزها و لحظه‌ها، چشمم را به قاب این برنامه تلویزیونی بدوزم تا این بار برخی چهره‌های جدیدتر در کنار قدیمی‌های این خانه، برایمان از رمز و راز زندگی بگویند. بخش‌های مختلف این خانه، دیگر خانه خودمان شده و حالا می‌توان نشست و از گذشته گفت. از راز و رمز موفقیت یک برنامه که مدت‌هاست روی آنتن است و هنوز هم در قامت یک برند باقی مانده. به خانه برمی‌گردیم در فصل تازه خود به تهیه‌کنندگی راحله محمدجانی و نعمت مهدیانی با قدری تغییرات ظاهری روی آنتن رفته است. در گزارش پیش‌رو، تهیه‌کنندگان و دو مجری قدیمی برنامه، از رمز و راز ماندگاری این برنامه گفته‌اند.

مخاطب را می‌شناسیم

راحله محمدجانی، از تهیه‌کنندگان برنامه به خانه برمی‌گردیم است که پیش از این تهیه برنامه‌هایی مثل «دکترسلام» و «پرستگر» را در دست داشته

است. این تهیه‌کننده درباره رمز ماندگاری به خانه برمی‌گردیم که در تمام این سال‌ها روی آنتن بوده، به جام‌جم می‌گوید: «این برنامه حدود ۲۸ سال است که روی آنتن حضور دارد. فکر می‌کنم رمز ماندگاری آن، شناسایی درست مخاطب و ارائه محتوای خوب به مخاطبان است. این‌که بتوانی هم مخاطب را راضی نگه‌داری و هم رنجاری روی آنتن به این مدت بمانی، کار کمی نیست. به نظرم مدیران این برنامه در ادوار گذشته، توانسته‌اند کارشان را به‌درستی انجام دهند و به همین خاطر، برنامه ماندگار شده است.»

اما یک نکته مهم در این میان، وجود برنامه‌های متعدد در حوزه خانواده است. محمدجانی در خصوص مثبت یا منفی بودن این تعدد برنامه‌ها، بیان می‌کند: «به نظرم هرچقدر که در رسانه به موضوع فرهنگ‌سازی بپردازیم بازهم جادارد. چون کشوری با ۸۰میلیون جمعیت و اقلیم و فرهنگ‌های متفاوتی هستیم. به‌همین خاطر به‌نظرم حضور همه برنامه‌ها در شبکه‌های مختلف با دست‌فرمان یک برنامه خانوادگی، ضروری است. اتفاق خوب این است که برنامه‌های این‌چنینی تداخل زمانی با هم ندارند و کنداکتور محتوایی سازمان به گونه‌ای چیده شده که برای مخاطب مختلف، نیازسنجی شود. نمی‌توان گفت تعدد برنامه‌های خانواده آسیب دارد، چراکه معتقدم مفیداست و خیلی در حوزه فرهنگ‌سازی و اطلاع‌دادن به مخاطبان مختلف فکر و عمل شده.»

یک حرف نو

به خانه برمی‌گردیم به عنوان یکی از این برنامه‌های حوزه خانواده، تلاش کرده تازه‌گویی کند و حرفی نو برای مخاطب داشته باشد. محمدجانی در این خصوص می‌گوید:

«اولین نکته‌ای که در اتاق فکر و گروه سردبیری برنامه به آن توجه می‌کنیم این است که مخاطب به خانه برمی‌گردیم، مادران دهه ۶۰ و ۷۰ هستند؛ درواقع همان افرادی که روزگاری در کنار مادران خود، این برنامه را تماشا می‌کردند. درواقع ما در به خانه برمی‌گردیم، بر اساس زاویه دید آنها کار می‌کنیم. ما با همین سرفصل نگاه به مادران دهه ۶۰ و ۷۰، تمام آیتم‌های برنامه و سرفصل‌ها را چیدیم تا این نوع مخاطب را راضی نگه‌داریم. در ابتدا رنگ ووضعیّت بصری و آکسسوار برنامه را تغییر دادیم. به‌هرحال مادران دهه

مستند «وقتی یک شهر سقوط می‌کند» محصول سال ۲۰۱۱ نیوزلند امروز و فردا (۱۷ و ۱۸ آبان) حوالی ساعت ۸ صبح از شبکه تهران تماشایی می‌شود. این مستند دوقسمتی در گونه حوادث طبیعی به مدت ۶۰ دقیقه تقدیم نگاه مخاطبان می‌شود. مستند وقتی یک شهر سقوط می‌کند، ماجرای زمین‌لرزه‌ای است که سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ کانتربری در نیوزلند را لرزاند و تعداد زیادی قربانی گرفت و ویرانه‌ای از شهر

وقتی یک شهر سقوط می‌کند

۶۰ به دنبال به‌روز کردن دانش خود هستند و به همین خاطر این را در نظر داریم. مثلاً آشپزهایی را در بخش آشپزی آوردیم که هم به‌صورت آکادمیک آموزش دیده‌اند و در کنارشان یک پزشک تغذیه در برنامه حاضر است تا نکات تکمیلی را به مادر دهه شصتی بگویند. در بخش‌های دیگر برنامه هم، تمرکزمان را بر این گذاشتیم که به‌واسطه بخش از شبکه تهران، محتوای برنامه تا حد ۹۰درصد مرتبط با شهر تهران باشد. همچنین فرهنگ را فراموش نکردیم. به نظر من، تهران یک کشور است، چراکه می‌توانیم ببینیم که از همه استان‌ها در تهران حضور دارند. به مسأله فرهنگ در تهران توجه کردیم. از زیرزمین این شهر یعنی موش‌های تهران را در نظر داریم تا آب‌وهوا و همه را بررسی می‌کنیم. تلاش کردیم کنداکتور محتوایی برنامه به شکلی باشد که بتوانیم جریان زندگی در تهران را به‌تصویر بکشیم. درعین حال مشکلات شهر را در دعوت از مسئولان نقد می‌کنیم و متمرکز بر این هستیم که شهری را در برنامه به‌تصویر بکشیم که همه جزئیات آن در برنامه مطرح شود. مثلاً درباره این صحبت کردیم که معماری تهران چقدر ایرانی است و به کدام سمت باید رفت. پرداختن به هویت تهران اهمیت زیادی دارد و ما تلاش کردیم به پیوست موضوعات، مستندهای کوتاه تولید کنیم تا ضعف‌ها و چالش‌ها را در آن مورد بررسی قرار دهیم. به‌عنوان مثال، مستندی درباره معماری فعلی تهران ساختیم. حتی به بحث موسیقی کودک در خانواده پرداختیم. یک آهنگساز و یک شاعر این حوزه را دعوت کردیم تا بررسی کنیم که کجای ماجرا هستیم. در این موضوع، عروسک پنگول را هم آوردیم که برای خیلی‌ها خاطره‌ساز بوده. کانون خانواده از کوچک تا بزرگ موردتوجه ما هستند و به آنها فکر می‌کنیم. نگاه من این است که برنامه ما باید در دل شهر برود، مخاطب را ببیند، حرفش را بشنود و آن را منعکس کند. وقتی می‌گوییم به خانه برمی‌گردیم، منظورمان خانه مخاطب است؛ اما جای آن کجاست؟ باید خانه، تبدیل به خانه خود مخاطب شود.»

به دغدغه مردم می‌پردازیم

به‌طورکلی و باتوضیحاتی که این تهیه‌کننده می‌دهد، مشخص است که تولید محتوا برای مادران دهه شصت و هفتاد پیچیده‌تر از نسل‌های دیگر است. او در پاسخ به این‌که پرداختن به موضوعات بکر و تازه، چقدر برای نیازسنجی این نوع از مخاطبان است، تصریح می‌کند: «بهرتر است بگویم من دنبال دردرس می‌گردم و به تولید این برنامه به‌شکل دقیق نگاه می‌کنم. مثلاً برای یک برنامه و به‌مناسبت روز جهانی غذا، تیم تولید را فرستادم تا قدیمی‌ترین دیزی‌سرای تهران را پیدا کنند و از فردی که آنجا کار می‌کند یک مستند بسازند. این را گفتیم که اصلاً چرا الان دیزی کم شده و خاصیت آن چیست. درکنارش، پزشک حاضر در استودیو درباره آن توضیح می‌دهد. در حقیقت محتوای برنامه کاملاً فکر شده است.»

وی در توضیح بخش نمایشی اضافه شده به برنامه هم می‌گوید: «نگاه ما این بود که اگر اینجا یک خانه است، قرار است اتفاق‌های مربوط به خانواده در آن بیافتد. دغدغه‌های یک خانواده در طول روز چیست؟ مسائلی مثل بحث‌های اقتصادی و بیماری‌ها بسیارمهم است. بخشی از این دغدغه‌ها را به شکل نمایشی درست کردیم. به‌نظر من برنامه زنده مثل یک قطار در حال حرکت است که می‌توانی یک چیز را به آن اضافه یا کم کنی. در ادامه مسیر قطعا به ایده‌های جدیدتری خواهیم رسید. بخش‌های نمایشی هم به‌فراخور موضوع خواهیم داشت. من از خانم دکتر آسیه زارعی مدیر گروه کودک و خانواده شبکه تهران تشکر می‌کنم. این تشکر تنها به‌این دلیل است که ایشان فرد بسیار دلسوزی هستند.»

به‌خانه برمی‌گردیم، امانت در دست ماست

نعمت مهدیانی تهیه‌کننده دیگر برنامه به خانه برمی‌گردیم است که پیش از این آثاری مثل روایت پروانگی و خاک آشنا را روی آنتن برده بود. وی درباره جزئیات این فصل از برنامه به جام‌جم می‌گوید: «به‌طور کلی این برنامه امانتی دست ماست که از سال‌های قبل به ما رسیده. این برنامه بخشی از نیازهای مخاطبان منزل را پوشش می‌دهد که در بخش‌های مختلف ارائه می‌شود. به همین خاطر می‌تواند برای سلیقه‌های متفاوت مناسب باشد.»

وی درباره تازه‌شدن برنامه باتوجه به ملاحظه‌برندبودن نام به خانه برمی‌گردیم عنوان می‌کند: «شبکه درنظر داشت ساختار برنامه تغییر نکند. به‌همین خاطر دست به کلیت آن نزدیم، اما تلاش کردیم در فرم تغییر ایجاد کنیم و

برجای گذاشت، اما مجدداً با همت و تلاش مردم و امید به آینده، شهر بازسازی می‌شود و دوباره زندگی به جریان می‌افتد. این مستند اثری ساده و روان است که در آن تمرکز کارگردان بیشتر بر محتوا قرار دارد. او سعی می‌کند لحظات مواجهه مردم با زلزله و عواقب آن را به‌تصویر بکشد و طبیعتاً بعد احساسی نسبت به ابعاد دیگر اترقوی‌تر است. در بخش دوم که مربوط به بعد از واقعه است به شکلی حماسی به تلاش مردم می‌پردازد و ما شاهدیم که

همه مردم با امید به آینده و به دور از یأس و ناامیدی به بازسازی شهر می‌پردازند و زندگی مجدداً روال طبیعی خود را آغاز می‌کند. وقتی یک شهر سقوط می‌کند، به‌هرحال اثری است امیدبخش که مخاطب را به‌دلیل سوزه جذب خود می‌کند و باتوجه به ایجاد امیدواری در انتهای اثر می‌تواند تأثیری مثبت بر افکار مخاطب داشته باشد. علاوه بر اینها، بعد آموزشی آن در زمینه مدیریت بحران و ایجاد امید در شرایط بحرانی قابل توجه است.

رمز و راز این خانه

عوامل برنامه «به خانه برمی‌گردیم» از دلایل موفقیت و ماندگاری آن در طول بیش



مطالبه گر نیاز مردم هستیم

آنهایی که برنامه به خانه برمی‌گردیم را به صورت مداوم پیگیری می‌کنند، با چهره بسیاری از مجریان آن آشنا هستند. محمد نظری یکی از قدیمی‌ترین مجریان این برنامه است که توانسته در قامت میزبان و اتصال‌دهنده مخاطب با مهمانان برنامه، موفق عمل کند. او درباره دلیل برندشدن برنامه به‌خانه برمی‌گردیم، به جام‌جم می‌گوید: «به‌نظرم علت برندبودن به خانه برمی‌گردیم این است که در بازه بیش از ۲۵ سال، توانسته با آزمون وخطا در سال‌های اولیه، به یک ثبات برسد. این ثبات، تشخیص نیاز مخاطب در سال‌های گذشته بوده و چون نیاز مخاطب، یک نیاز روشن و واضح بوده، برنامه تلاش کرده با پاسخ‌دادن به این نیاز، مخاطب را پای رسانه بنشانند. هرچند که در طول چند سال اخیر، اقبال مردم نسبت به رسانه تلویزیون به‌معنای عام آن به‌دلیل فضا و رسانه‌های مجازی موازی ایجاد شده، قدری کمتر از زمانی است که رسانه تلویزیون به‌شکل مونوپل، حاکم بلامنازع بود. اما هنوز هم مخاطباتی هستند که به برنامه پایبند هستند و برنامه را به‌صورت روتین رصد می‌کنند. اگر من از مخاطب یاد می‌کنم، به این عنوان نیست که مخاطب از

تلاش کردیم برنامه را با یک شیب ملایم به‌سمت بخش‌های نمایشی ببریم، بازیگردان از تئاتر آوردیم تا دو ساعت قبل از برنامه تمرین کنیم. حتی شب قبل، برای مهمانان متن را می‌فرستیم تا آمادگی ذهنی داشته باشند. در ابتدا برای ما و مجریان چالش بود اما الان راه‌افتاده و راضی هستند. محتواهایمان هم بر اساس بازی‌های طراحی شده صورت می‌گیرد. تلاش‌مان هم این است که انتقال پیام و مفاهیم به‌صورت غیرمستقیم صورت گیرد. درعین حال در پلی‌بک‌ها تغییراتی ایجاد کردیم. پیش از این بیشتر مرتبط با بخش‌ها بوده اما حالا شبیه به زنگ تفریح است و متفاوت شده است. تلاش‌مان این بوده که بخش‌بندی کنیم تا انعکاسی از فرهنگ و میراث تهران به شکل متنوع در برنامه شکل بگیرد. خانم دکتر زارعی مدیر گروه حضور جدی داشته و باعث شده پیوند موضوعات صورت گیرد و از تکرار جلوگیری شود.»

وی درباره رمز ادامه‌دار شدن این برنامه، می‌گوید: «به نظرم مسیر درستی که از ابتدا برای آن درنظر گرفته شده، باعث شده که ادامه‌دار شود. این برنامه پایه خود را درست چیده و توانسته موفق باشد. الان هم در دست ما امانت است.»

راهیابی یک سریال نمایش خانگی به تلویویون

در شرایطی که مدت‌هاست از احتمال پخش سریال‌های نمایش خانگی در تلویزیون‌گفته‌می‌شود، یک مجموعه خانگی به پلتفرم اختصاصی سازمان صداوسیما راه یافته است. سریال نمایش خانگی «سایه‌باز» که از مدتی پیش در صفحه اختصاصی ساترا در پلتفرم تلویویون بارگذاری شده‌است، به‌تاگی در صفحه اصلی تلویویون پلاس نیز در بخش «اختصاصی تلویویون» دیده می‌شود. این مجموعه به کارگردانی علی یار که در نیمه دوم سال ۱۴۰۲ و در دو فصل ۱۲ و ۱۳ قسمتی در پلتفرم آپرا به پخش رسید، باتمام قسمت‌ها در تلویویون پلاس در دسترس کاربران قرار دارد و در این سروس به شکل رایگان قابل تماشا است. به‌نظر می‌رسد نمایش این سریال روی پلتفرم تلویویون، گامی در مسیر آغاز دور جدید نمایش تلویزیونی سریال‌های خانگی خواهد بود؛ خصوصاً به دلیل آن‌که در هفته‌های اخیر معاون سیما و رئیس سازمان صداوسیما در این زمینه سخن گفته‌اند. محسن برمهانی مدتی پیش احتمال وقوع این اتفاق را «بسیار زیاد» دانست و پیمان جیلی هم در این زمینه گفته بود: اگر کارهای نمایشی که در مجموعه نمایش خانگی تولید می‌شود، با ضوابط و استانداردهای صداوسیما تطبیق داشته باشد، ما هم به آنها کمک می‌کنیم و از خرید حق پخش و تبلیغ تولیدات آنها استقبال می‌کنیم.



داستان شد، جایگزین کتاب‌باز در تلویزیون



در تیزر منتشر شده شبکه سه سیما، سیدبشیر حسینی به صندلی اجرای «داستان شد» تکیه زده و قرار است به زودی با موضوع کتاب و دانایی روی آنتن برود. به گزارش تسنیم، چندی پیش خبری از برنامه‌ای آمد که قرار است جایگزین «کتاب باز» باشد. برنامه‌ای که گفته می‌شد سیدبشیر حسینی آن را اجرا می‌کند و البته خود او در گفت‌وگویی اعلام کرده بود تا جایی که بتواند برای اجرا و جلوی دوربین رفتن مقاومت می‌کند. بنابر پیگیری‌های خبرنگار تسنیم، قرار است این برنامه در حوزه کتاب و دانایی در شبکه سه سیما ساخته شود. حالانیز منتشر شده شبکه سه سیما نشان می‌دهد سیدبشیر حسینی به صندلی اجرا تکیه زده است. احتمالاً در روزهای بعد باید منتظر بمانیم تا مانند پاتیلوئیک، سری جدید این برنامه هم به آنتن برسد تا شبکه سه، پاییزی نونوار را شاهد باشد.

البته در حالی از برنامه داستان شد شبکه سه به عنوان جایگزین کتاب باز یاد می‌شود که سروس صحت به نمایش خانگی رفته و به نوعی کتاب باز تلویزیون به حساب می‌آید اما با تغییرات و شکلی جدید. همچنین گفته می‌شود شبکه سه سیما قرار است دیگاکاش در حوزه کتاب را به سمت تلنت‌شو یا همان استعدادیابی برد.

این تانک خورهای پر مخاطب

نگاهی به پیامک‌های مردمی ارسال‌شده به سامانه ۱۶۴ روابط عمومی رسانه ملی حاکی از آن است که برنامه‌هایی مثل به افق فلسطین و پاورقی در کنار سریالی همچون تانک‌خورها پر مخاطب شده است. بسیاری از مخاطبان نسبت به محتوای جذاب سریال تانک‌خورها بازخورد داده و تشکر کرده‌اند. برنامه‌هایی مثل پاورقی و به افق فلسطین نیز در یک هفته گذشته از پرمخاطبان سیما بوده است. برنامه‌هایی مثل نسیم‌آوا و طبیب نیز، کلیدواژه‌های پرتکراری در یک هفته گذشته داشته‌اند.

